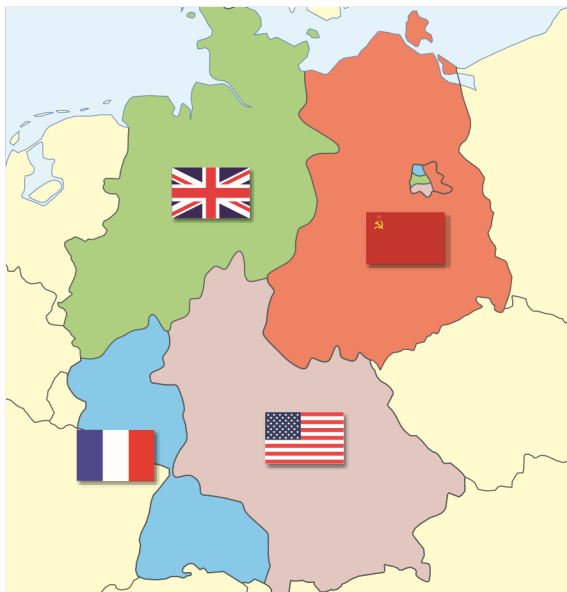

In de vorige cursus heb je geleerd dat je delen van Europa met elkaar kunt vergelijken. Na de Tweede Wereldoorlog waren er grote verschillen in de manier waarop Oost- en West-Europa bestuurd werden. Beide delen vertrouwden elkaar niet. Jarenlang was er veel spanning tussen de twee gebieden.

7 Geallieerde gebieden in Duitsland in 1945.

8 Verdeling van Duitsland van 1949 tot 1990.

1 Om te beginnen

- a Bekijk afbeelding 7 en 8. In hoeveel delen was Duitsland in 1945 verdeeld? Vier.
En tussen 1949 en 1990? Twee.
- b Omcirkel de namen van de geallieerde landen die Duitsland na de Tweede Wereldoorlog bezet hebben.
Verenigde Staten – België – Groot-Brittannië – Frankrijk – Italië – Oostenrijk – Sovjet-Unie – Zweden
- c Omcirkel het juiste woord.
De Duitse Democratische Republiek was Oost-Duitsland / West-Duitsland.
De Bondsrepubliek Duitsland was Oost-Duitsland / West-Duitsland.

Leerstof

Verdeling van Duitsland

Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog versloegen de geallieerden Duitsland. Ze vonden dat Duitsers een tijdje hun land niet zelf mochten besturen. Ze bezetten het land en verdeelden

het land in vier stukken, bezettingszones. In afbeelding 7 zie je welke delen de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk en de Sovjet-Unie bestuurden.

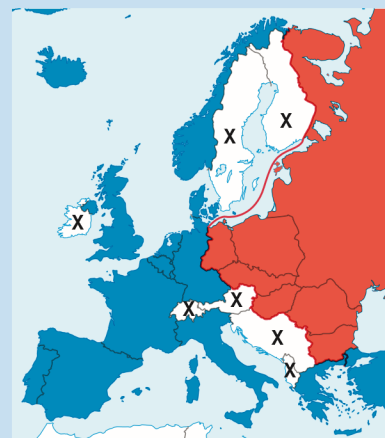
2 Verdeeld

- a Hoe noem je de gebieden waarin de geallieerden Duitsland na de Tweede Wereldoorlog verdeelden? Bezettingszones.
- b Waarom werd Duitsland verdeeld? De geallieerden vonden dat Duitsers een tijdje hun land niet mochten besturen.

Leerstof

Twee blokken

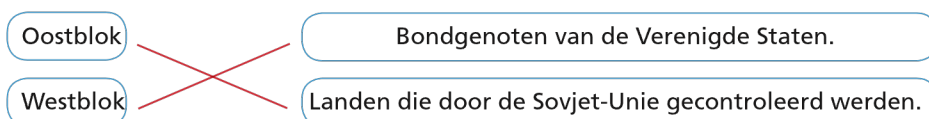
Na de Tweede Wereldoorlog waren twee landen in de wereld het machtigst: de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten. Deze landen dachten verschillend over de beste manier om een land te besturen. Ook waren ze het oneens over hoe de controle over Duitsland moest gebeuren. Dat gaf spanning. Beide landen waren bang dat de ander een oorlog wilde beginnen. Om sterker te zijn, ging de Sovjet-Unie ook andere landen in Oost-Europa controleren. De landen die door de Sovjet-Unie gecontroleerd werden, vormden samen het **Oostblok**. In afbeelding 9 kun je deze landen zien. Veel landen in West-Europa kozen partij voor de Verenigde Staten, zij vormden het **Westblok**. Zo werd Europa van 1945 tot 1989 verdeeld in twee blokken van bondgenoten. De twee blokken vertrouwden elkaar niet en hielden elkaar goed in de gaten. Ze bedreigden elkaar wel, maar er brak nooit een echte oorlog uit. Daarom werd het een **Koude Oorlog** genoemd.

9 Europa tijdens de Koude Oorlog.

3 Koude Oorlog

- a Trek lijnen tussen wat bij elkaar hoort.

- b De strijd tussen het Oostblok en het Westblok werd de Koude Oorlog genoemd, omdat *er nooit een echte oorlog uitbrak*.
- c Leg uit waarom de Sovjet-Unie een deel van Europa wilde controleren na de Tweede Wereldoorlog. *Om sterker te zijn.*

4 Europa in twee blokken

Gebruik de atlas. Zoek de kaart *Europa – staatkundig: A. Europa in 1989* op.

- a Kleur in afbeelding 9 de Oostbloklanden aan de rechterkant van de dikke lijn rood.
- b Zeven landen hoorden bij geen van de twee blokken. Zet in deze landen een zwarte X: Ierland, Zwitserland, Oostenrijk, Zweden, Finland, Joegoslavië en Albanië.
- c De overige landen in Europa waren van het Westblok. Kleur deze blauw.

5 Verdeeldheid

Omcirkel de juiste antwoorden.

Na de Tweede Wereldoorlog dachten De Verenigde Staten en de Sovjet-Unie / Frankrijk en Groot-Brittannië verschillend over hoe landen bestuurd moesten worden.

Daardoor brak de Koude Oorlog / Tweede Wereldoorlog uit.

Tijdens de Koude Oorlog was Europa verdeeld in twee / vier delen.

Tussen die twee delen werd *hevig* / niet echt gevochten.

Nederland hoorde bij het *Oostblok* / Westblok.

Leerstof

Verschillende ideeën

In het Oostblok werden de landen door één groep mensen bestuurd, een partij die bepaalde wat mensen moesten doen en denken. Er was dictatuur. Alle fabrieken en boerderijen waren eigendom van de staat. De overheid bepaalde wat een fabriek of boerderij moest produceren. De overheid zorgde ervoor dat iedereen werk had en ongeveer evenveel verdiende. Gelijkheid was voor

de Russen erg belangrijk. Dit systeem heet het **communisme**.

De landen van het Westblok waren democratisch. Iedereen mocht een eigen bedrijf starten om winst te maken. Hierdoor was er veel verschil tussen arm en rijk. Vrijheid was voor de Amerikanen erg belangrijk. Deze manier van denken past bij het kapitalisme.

10 Verdeeldheid.

6 Communisme en kapitalisme

a Zet de woorden achter het juiste blok. Kies uit:

communisme – democratie – dictatuur van één partij – veel gelijkheid – kapitalisme – veel vrijheid

Westblok: democratie, kapitalisme, veel vrijheid

Oostblok: communisme, dictatuur van één partij, veel gelijkheid

b Maak de zin af. Volgens afbeelding 10 durfden de twee machten niet te vechten, want ze hadden zo veel wapens dat ze allebei vernietigd zouden worden.

c Kruis de juiste zinnen aan.

- ☐ In de Verenigde Staten bepaalde de overheid wat voor werk je ging doen.
- ☒ In de Sovjet-Unie bepaalde de overheid op wie je bij verkiezingen kon stemmen.
- ☐ In de Sovjet-Unie kon je rijk worden door hard te werken.

Leerstof

IJzeren Gordijn

In afbeelding 10 zie je dat de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten elkaar niet vertrouwden. De Amerikanen wilden geen verspreiding van het communisme en de Russen wilden geen verspreiding van het kapitalisme. Beide blokken wilden hun land beschermen tegen de invloed

van het andere systeem. De Oostbloklanden sloten hun grenzen met het Westblok af met hoge hekken en mijnen: het **IJzeren Gordijn**. Het Gordijn hield niet alleen het kapitalisme tegen. Het zorgde er ook voor dat de inwoners van het Oostblok niet weg konden.

7 Geen invloed

Het IJzeren Gordijn werd gemaakt om te voorkomen dat inwoners in het Oostblok ideeën van het Westblok zouden overnemen.

Leerstof

Berlijnse Muur

Veel bewoners van Oost-Duitsland wilden liever in West-Duitsland wonen. Ze vluchtten via Berlijn naar het rijke democratische westen. Dat vonden de leiders van het Oostblok niet fijn. Ze bedachten een manier om de mensen tegen te houden. Op afbeelding 11 zie je hoe Oost-Berlijnse arbeiders in 1961 een muur bouwden om West-Berlijn: **de Berlijnse Muur**. De stad werd door die Muur in twee stukken verdeeld. Oost-Berlijn hoorde bij het Oostblok en West-Berlijn bij het Westblok. En niemand kon zomaar naar de andere kant.

11 *Bouw van de Berlijnse Muur.*

8 Afgesloten

De Berlijnse Muur was de muur om *Oost-Berlijn* / *West-Berlijn*. De Muur werd gebouwd door *West-Berlijners* / *Oost-Berlijners*. Door de Muur konden de mensen niet meer vluchten van *Oost- naar West-Europa* / *West- naar Oost-Europa*.

9 Verschil tussen Oost en West

Hieronder staan vier uitspraken van leiders. Welke leider had de volgende uitspraken kunnen doen? Zet de nummers op de juiste plaats.

- 1 'Alle bakkers in Moskou moeten deze week elk vierhonderd broden bakken.'
- 2 'Je eigen regering kiezen is het grootste recht van iedere burger.'
- 3 'In ons land is alles eerlijk verdeeld, maar niemand mag er weg.'
- 4 'Iedereen mag zo veel mogelijk spullen maken en verkopen als hij zelf wil.'

Leider Westblok: 2, 4

Leider Oostblok: 1, 3

Leerstof

De wapenwedloop

Als je bang bent voor een ander, wil je graag sterker lijken. Daarom maakten Amerikanen en Russen veel wapens, vooral atoombomben. Het werd een soort wedstrijd wie de meeste wapens had. Deze **wapenwedloop** kostte heel

veel geld. De bevolking voelde zich er niet veiliger door, want beide blokken hadden genoeg atoombomben om de hele wereld te vernietigen. In Nederland protesteerden in de jaren 1980 veel mensen tegen deze dure en gevaarlijke wapens.

10 Steeds meer wapens

- a Een wapenwedloop is een soort wedstrijd wie de meeste wapens heeft.
- b Waarom protesteerden in de jaren 1980 veel mensen in Nederland tegen de wapenwedloop?
Ze vonden de wapens duur en gevaarlijk.

Leerstof

De val van de Berlijnse Muur

De Koude Oorlog eindigde doordat het communisme niet goed werkte in het Oostblok. Er was veel armoede. In 1989 stopte de Sovjet-Unie met de wapenwedloop en de controle van andere landen. De regering van Oost-Duitsland besloot toen de Muur af te breken en zich aan te sluiten bij West-Duitsland. In 1990 was Duitsland weer één staat.

Na de val van de Muur vielen andere staten in meerdere staten uiteen. Dat gebeurde in vrede in Tsjecho-Slowakije. Maar in Joegoslavië was er een bloedige burgeroorlog.

Na de Koude Oorlog werd het communisme in Oost-Europa afgeschaft.

12 De afbraak van de Berlijnse Muur.

11 Einde van de Koude Oorlog

- a In welk jaar werd de Berlijnse Muur afgebroken? 1989
- b Wat was de oorzaak van de afschaffing van het communisme? Het communisme werkte niet goed en veel mensen waren arm.

12 Nieuwe staten

Ga naar werkblad 9 en maak de opdracht over nieuwe staten.

13 + Reclame voor elk blok

Bron 2

Bron 3

Bekijk bron 2 en 3.

- a De vlag in bron 2 is die van de Sovjet-Unie. Wat betekenen de symbolen?
Trek lijnen tussen wat bij elkaar hoort.
hamer		Dit is het gereedschap van een boer.
sikkel		Dit is het gereedschap van een arbeider.
- b Omcirkel het juiste woord. De symbolen van bron 2 passen bij communisme / kapitalisme.
- c In bron 3 zie je het dollarteken \$. Dit symbool past bij communisme / kapitalisme.

Maak de oefentoets.

Tot slot

In deze cursus leerde je dat er na de Tweede Wereldoorlog grote verschillen waren in de manier waarop Oost- en West-Europa bestuurd werden. Deze verschillen gaven spanningen die tot de Koude Oorlog leidden.